

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

מדריך למזעור ומניעת הידבקות בנגיף הקורונה Covid-19 במקום העבודה

מרץ 2020

המידע הנמסר אינו מהווה חוות דעת אלא ריכוז מידע ממקורות שונים המובא בשם אומרו

מקור: [OSHA 3990-03 2020](#)

www.osh.org.il

מרכז מידע *9214

המוסד לבטיחות ולגיהות

רקע

מדריך זה נכתב ע"י OSHA אושר לתרגום לעברית עם ההתאמות הנדרשות למדינת ישראל. אין להתייחס למדריך זה כאל תקן או תקנה, ואין הוא יוצר כל חובה חוקית חדשה. המדריך מכיל המלצות ותיאורים של תקני בטיחות ובריאות מחייבים. מדריך זה הוא בגדר המלצה בלבד וניתן כדי לספק מידע, והוא נועד לסייע למעסיקים לספק מקום עבודה בטוח ובריא. תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) מורות על ביצוע החובות הבאות: (2) מחזיק במקום עבודה ימסור לעובד במקום העבודה מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום; (3) מחזיק במקום עבודה יקיים הדרכה בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם (להלן - הדרכה); (10.א) לא יעסק עובד במקום עבודה, אלא אם כן ניתנה לו הדרכה כאמור בתקנות אלה וסופקו לו אמצעי המיגון הנדרשים; (13.א.1) עובד חייב להודיע למחזיק במקום העבודה על סיכון במקום העבודה שנתגלה לו תוך כדי עבודתו ושלא היה ידוע מקודם; (13.א.2) עובד חייב להתייבב לכל הדרכה, שהזמינו אליה המחזיק במקום העבודה או מי מטעמו, זולת אם היתה סיבה סבירה להעדרו.

כללי

א. מחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה (19-COVID) נוספה לרשימת המחלות המידבקות שבתוספת השנייה לפקודת בריאות העם, 1940, בחלק א', ברשימת מחלות בעלות חשיבות בינלאומית המחייבות הודעה מידית, לעניין תקנות הבריאות הבין-לאומיות (Regulations Health International, 2005) של ארגון הבריאות העולמי.

ב. בנוסף, המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה (19-COVID) [הוכרזה כמחלה מדבקת מסוכנת לפי סעיף 20\(1\) לפקודה](#). ההכרזה על המחלה כמחלה מידבקת מסוכנת, מקנה למנכ"ל משרד הבריאות, ראש שירותי בריאות הציבור וכן לכל רופא מחוזי או סגנו, סמכות לתת הוראות נרחבות ולהשתמש באמצעים שונים על מנת למנוע את חדירתה או התפשטותה של המחלה.

ג. בהמשך להכרזה זו, ננקטו על ידי משרד הבריאות מספר צעדים משמעותיים לצורך מניעת התפשטות המחלה. נחתם ופורסם [צו בריאות העם \(נגיף קורונה החדש 2019\) \(בידוד בית והוראות שונות\) \(הוראת שעה\), התש"ף-2020 \(להלן: "צו בידוד בית"\)](#).

ד. כמו כן פורסם [צו בריאות העם \(נגיף הקורונה החדש 2019\) \(הוראות למעסיק של עובד בבידוד בית\) \(הוראת שעה\), תש"ף-2020](#). צו זה קובע כי מעסיק של עובד בבידוד לא ידרוש ולא יאפשר את כניסת העובד בבידוד למקום העבודה וכי מעסיק של עובד בבידוד לא יפטרו בשל כך בלבד שהוא נעדר ממקום העבודה בתקופת הבידוד. על העובד למסור למעסיקו בהקדם האפשרי הודעה על כך שעליו לשהות בבידוד ועל תקופת הבידוד.

ה. המוסד לבטיחות ולגיהות מבקש להודות ל OSHA: Information courtesy of the U.S. Occupational Safety and Health Administration לאישורם לשימוש במידע במדינת ישראל.

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

www.osh.org.il

תוכן עניינים

1	מבוא
2	אודות נגיף הקורונה (covid-19)
3	כיצד התפרצות נגיף הקורונה יכולה להשפיע על מקומות עבודה
4	צעדים שכל מעסיק יכול לנקוט כדי להפחית את הסיכון לחשיפת העובדים לנגיף הקורונה
13	סיווג חשיפת עובדים לנגיף-SARS-CoV-2
15	עבודות בסיכון חשיפה נמוך: דרכים להגנת העובדים
16	עבודות בסיכון חשיפה בינוני: דרכים להגנת העובדים
17	עבודות בסיכון חשיפה גבוה או גבוה מאוד: דרכים להגנת העובדים
19	עובדים שגרים בחו"ל או בנסיעות עבודה בעולם
21	ביבליוגרפיה

מבוא

מחלת נגיף קורונה 2019 (covid-19) היא מחלה בדרכי הנשימה שנגרמת על ידי נגיף SARS-CoV-2. היא התפשטה מסין למדינות רבות ברחבי העולם, לרבות מדינת ישראל. תנאי ההתפרצות – לרבות אלה שמגיעים לרמה של מגיפה – יכולים להשפיע על כל התחומים של חיי היומיום, לרבות עבודה, מסחר, קניות, בילוי, כלכלה ועוד.

על מנת לצמצם את התפרצות הנגיף במקומות עבודה, על עסקים, עובדים, לקוחות, והציבור, לפעול בהתאם להנחיות ולהוראות העדכניות המפורסמות ע"י משרד הבריאות. חשוב שכל המעסיקים יערכו למזעור ההתפרצות של נגיף הקורונה במקום העבודה. עבור מעסיקים שכבר נערכו בתוכנית לניהול הבטיחות למגיפות של שפעת ומחלות מדבקות, ההיערכות לנגיף הקורונה יכולה לכלול עדכון של התוכניות להתמודדות עם סיכוני חשיפה ספציפיים, מקורות החשיפה, דרכי העברת המחלה, ומאפיינים ייחודיים אחרים של SARS-CoV-2 (כלומר, בהשוואה לנגיפי השפעת). מעסיקים שלא נערכו בתוכנית לניהול הבטיחות לתרחישי מגיפה צריכים לפעול באופן מידי ולהכין את עצמם ואת עובדיהם למניעה והחמרה אפשרית של תנאי ההתפרצות. חוסר היערכות והמשך פעילות כבשגרה עלולים להוביל לשרשרת של כשלים בזמן שהמעסיקים מנסים להתמודד עם האתגרים שמציב הנגיף, עם משאבים לוקים בחסר ועם עובדים שיתכן שלא קיבלו הדרכה מספקת לביצוע עבודות שיש בהם סיכון להיפגעות בתנאים של מגיפה.

מנהל הבטיחות והגיהות בעבודה (OSHA) פיתח מדריך זה להיערכות לקראת נגיף הקורונה על בסיס השיטות המסורתיות למניעת הידבקות ולשמירה על היגיינה תעסוקתית. המדריך מתמקד בצורך של המעסיקים ליישם שיטות עבודה הנדסיות וציוד מגן אישי (PPE) כמו גם ניהול עובדים ומענה ללקוחות בתקופה של מגפה.

מדריך זה נועד לסייע בהיערכות. על המעסיקים והעובדים להיעזר במדריך זה כדי לזהות רמת סיכון בסביבת העבודה על מנת לקבוע אילו אמצעי בקרה מתאימים יש ליישם. יתכן ויהיה צורך בהנחיות נוספות בהתאם לשינויים בתנאי התפרצות הנגיף, לאור מידע חדש על הנגיף, דרכי העברתו והשפעותיו.

המרכז לבקרת מחלות ומניעתן (Centers for Disease Control and Prevention) CDC של ארצות הברית מספק את המידע העדכני ביותר בנוגע לנגיף וההתפרצות הגלובלית בקישור הבא:

www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

www.osh.org.il

מידע נוסף שנועד במיוחד לעובדים ולמעסיקים ניתן לקבל באתר של OSHA (Occupational Safety and Health Administration) <https://www.osha.gov/SLTC/covid-19>

מדריך זה הוא בגדר המלצה בלבד וניתן כדי לספק מידע. אין להתייחס למדריך זה כאל תקן או תקנה, ואינו חובה חוקית חדשה או משנה חובות קיימים. לעניין חובות המעסיק לעבודה בסביבה עם סיכונים נפנה אל:

1. תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות), התשע"ג-2013
2. תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999
3. תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997

אודות נגיף הקורונה (covid-19)

התסמינים של הנגיף

ההידבקות בנגיף-SARS-CoV-2, הנגיף שגורם לקורונה, עלולה לגרום לחולי קל עד חמור, ובמקרים מסוימים, עלולה להיות קטלנית עד מות העובד. התסמינים בדרך כלל כוללים חום, שיעול, וקוצר נשימה. חלק מהאנשים שנדבקו בנגיף דיווחו על תסמינים אחרים שלא קשורים לדרכי הנשימה. אנשים אחרים, הידועים בתור מקרים אסימפטומטיים, לא חוו תסמינים בכלל.

לפי ה-CDC, התסמינים של הנגיף עלולים להופיע תוך יומיים לכל הפחות ואפילו עד 14 יום לאחר החשיפה.

כיצד הנגיף מתפשט

על אף שמקרי ההידבקות הראשונים בקרב בני אדם כנראה נבעו מחשיפה לבעלי חיים נגועים, בני אדם נגועים יכולים להדביק אחרים בנגיף.

מתקבל הרושם כי הנגיף מתפשט בעיקר מאדם לאדם, לרבות:

עבודות בסכנת חשיפה בינונית
כוללות עבודות המצריכות מגע תדיר
ו/או קרוב (כ-2 מטר) עם אנשים
אחרים שעלולים להיות נגועים בנגיף
הקורונה.

- בין אנשים שהיו במגע קרוב זה עם זה (במרחק קטן מ-2 מטר).

■ באמצעות טיפוח מדרכי הנשימה הנוצרות כשהאדם הנגוע משתעל או מתעטש. טיפוח אלה יכולות לנחות בפה או באף של אנשים שנמצאים בקרבת מקום או שהם עלולים לשאוף אותן לתוך הריאות. אדם יכול להידבק בנגיף לאחר שנגע במשטח או בחפץ שנושא את הנגיף ואז נגע בפה, באף, או בעיניים, אך הסברה היא שזו אינה הדרך העיקרית שבה הנגיף מתפשט. אנשים נחשבים למדבקים ביותר ככל שהם מפתחים ומראים יותר תסמינים (חום, שיעול, ו/או קוצר נשימה). חלק מההתפשטות עלול לקרות גם לפני שאנשים מפגינים תסמינים; ישנם דיווחים על העברה במצב אסימפטומטי של נגיף הקורונה, אך גם זו לא נחשבת לדרך העיקרית שבה הנגיף מתפשט. על אף שמדינות רבות ובכללן ארצות הברית וגם ישראל מיישמות צעדים להגנה על בריאות הציבור על מנת לצמצם את התפשטות הנגיף, סביר שהעברה מאדם לאדם תימשך בהיקף כזה או אחר. האתר של ה-CDC מספק את המידע העדכני ביותר בנוגע להעברת נגיף הקורונה: www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/about/transmission.html

בישראל ניתן לקבל מידע אודות הנגיף באתר משרד הבריאות:
<https://www.health.gov.il/Subjects/disease/corona/Pages/default.aspx>

כיצד התפרצות של הנגיף יכולה להשפיע על מקומות עבודה

בדומה לנגיפי שפעת, ל-SARS-Cov-2, הנגיף שגורם לקורונה, יש את הפוטנציאל לגרום להתפרצויות נרחבות. תחת תנאים המיוחסים להתפשטות רחבה מאדם לאדם, אזורים רבים בעולם ובכלל זה בישראל, בארצות הברית ובמדינות אחרות עלולים להיפגע במקביל. בהיעדר חיסון, התפרצויות עלולות להפוך לאירוע מתמשך. כתוצאה מכך, מקומות עבודה עלולים לחוות:

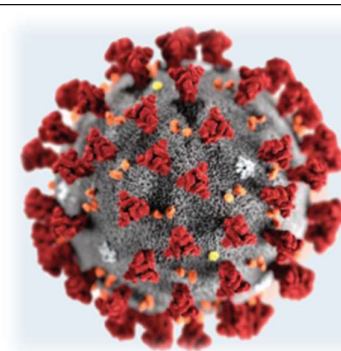
- **היעדרויות.** עובדים עלולים להיעדר כי הם חולים; מטפלים בבני משפחה חולים; מטפלים בילדים לאור סגירת בתי הספר, גנים ומעונות היום; גרים עם אנשים בסיכון, כמו בני משפחה עם מערכת חיסונית מוחלשת; מפחדים להגיע לעבודה מחשש לחשיפה.
- **שינויים בדפוסי מסחר.** הביקוש של הצרכנים לפריטים הקשורים למניעת הידבקות (למשל, מסיכות, כפפות, אלכוהול) צפוי לגדול באופן משמעותי, בזמן שהעניין בקרב הצרכנים במוצרים אחרים צפוי לרדת. כמו כן, הצרכנים עשויים לשנות את דפוסי הקנייה שלהם בגלל התפרצות הנגיף. הצרכנים עשויים לערוך קניות אחרי שעות השיא על מנת לצמצם את המגע עם אנשים אחרים, ולהפגין עניין מוגבר בשירותי משלוחים על מנת לצמצם את המגע עם אנשים אחרים.

- **פגיעה באספקה/משלוחים:** משלוחים של פריטים ממדינות ואזורים גיאוגרפיים שנפגעו באופן חמור מהנגיף או כתוצאה מצמצום עד ביטול משלוחים באמצעות מטוסי נוסעים עלולים להתעכב או להתבטל עם או ללא התרעה.

תרשים זה, שנוצר על ידי המרכז לבקרת מחלות ומניעתן (CDC), מציג מורפולוגיה אולטרה-מבנית של נגיף הקורונה. שימו לב שהקוצים שעל המשטח החיצוני של הנגיף, אשר יוצרים מראה של כתר מסביב לויריון, כשמתכלים עליו במיקרוסקופ אלקטרוני. הנגיף זוהה בתור הגורם של התפרצות המחלה בדרכי הנשימה שזוהתה לראשונה בווהאן שבסין.

תמונה: CDC / Alissa Eckert & Dan Higgins

צעדים שמעסיק יכול לנקוט כדי להפחית את סיכון חשיפת העובדים לנגיף הקורונה

חלק זה מתאר את הצעדים הבסיסיים שכל מעסיק יכול לנקוט בהם כדי להפחית את סיכון חשיפת העובדים לנגיף במקום העבודה. חלקים אחרים במדריך זה – לרבות אלה שמתמקדים בעבודות עם סיכויי חשיפה נמוכים, בינוניים, גבוהים, וגבוהים מאוד – מספקים המלצות ספציפיות למעסיקים ולעובדים בכל קטגוריית סיכון.

פיתוח תוכנית היערכות ותגובה למחלה מדבקת

אם עדיין לא קיימת תוכנית כזו, יש לפתח תוכנית היערכות ותגובה למחלה מדבקת שיכולה לעזור להנחות את פעולות ההגנה מפני הנגיף.

יש להתעדכן בהנחיות של משרד הבריאות ולשלב את ההמלצות והמשאבים הללו בתוכניות ספציפיות למקום העבודה.

בהכנת התוכניות יש להביא בחשבון ולהתייחס לרמת (או רמות) הסיכון המיוחסות למקומות העבודה השונים ולמשימות המבוצעות על ידי העובדים במקומות אלה. שיקולים אלה עשויים לכלול:

- היכן, איך, ולאילו מקורות של קורונה העובדים עלולים להיחשף, לרבות:
 - לקוחות, עמיתים לעבודה והציבור הרחב;
 -

- אנשים חולים או אנשים שנמצאים בסיכון גבוה להידבקות (למשל עובדים המגיעים לתת שרות במקומות עבודה/בבית הלקוח/מוסדות בריאות).
 - גורמי סיכון לא תעסוקתיים במסגרות ביתיות וקהילתיות (בתי אבות/דיור קהילתי וכו').
 - גורמי סיכון פרטניים של העובדים (כגון גיל מתקדם; מחלה כרונית, לרבות מערכת חיסונית מוחלשת; הריון).
 - אמצעי הבקרה הנדרשים לטיפול בסיכונים אלה.
- יש לפעול לפי המלצות משרד הבריאות בנוגע לפיתוח תוכניות מגירה למזעור ההתפרצות וניהול הסיכון כתוצאה מהתפרצות, כגון:
- שיעור מוגבר של היעדרות עובדים.
 - צמצום מספר העובדים, מעבר לעבודה במשמרות (לפיזור מספר העובדים בסביבת העבודה), חל"ת, מתן מענה באמצעות שירותים מרחוק, וצעדים אחרים להפחתת החשיפה.
 - אפשרויות לביצוע פעילויות חיוניות עם כוח עבודה מצומצם, לרבות הכשרה צולבת של עובדים על פני משרות שונות על מנת להמשיך את הפעילות או לספק שירותים בעלי צריכה מרובה.
 - פגיעה בשרשרות אספקה או עיכוב במשלוחים.
- על התוכניות לקחת בחשבון ולהתייחס לצעדים אחרים שהמעסיק יכול לנקוט בהם על מנת להפחית את הסיכון לחשיפת העובדים לנגיף במקום עבודתם, כמתואר בחלקים הבאים.

היערכות ליישום צעדים בסיסיים למניעת הידבקות

- עבור רוב המעסיקים, ההגנה על העובדים תסתמך על הדגשת צעדים בסיסיים למניעת הידבקות. בהתאם לנסיבות, על כל המעסיקים ליישם שיטות מומלצות לשמירה על ההיגיינה ובקרת זיהומים, לרבות:
- לעודד רחיצת ידיים באופן תדיר ויסודי, בין היתר על ידי אספקת מקום שבו העובדים, הלקוחות, ומבקרים במקום העבודה יוכלו לשטוף בו ידיים. אם אין סבון ומים זורמים בהישג יד, יש לספק מוצרי חיתוי המבוססים על אלקוהול ומכילים לפחות 70% אלקוהול.
 - לעודד את העובדים להישאר בבית אם הם חולים.
 - לעודד כללי התנהגות, כגון לכסות את הפה כשמשתעלים ומתעטשים.
 - לספק ללקוחות ולציבור ממחטות ופחים.
 -
 -

- על המעסיקים לבדוק אם הם יכולים לבסס מדיניות ושיטות עבודה מומלצות, כגון אתרי עבודה גמישים (למשל עבודה מהבית) ושעות עבודה גמישות (למשל פיזור העובדים במספר משמרות), על מנת להגביר את הריחוק הפיזי בין העובדים ובין העובדים לאחרים.
- למזער עד למנוע, ככל שניתן, מהעובדים לעשות שימוש בטלפונים, שולחנות, משרדים, או כלי ציוד עבודה אחרים של עובדים אחרים.
- לשמור על הנחיות ניקיון, לרבות שגרת ניקיון וחיטוי משטחים, ציוד, מכונות וכלים בסביבת העבודה. בעת הבחירה בחומרי ניקוי כימיים, על העובדים לעיין במידע שנמצא על תוויות חיטוי שאושרו על ידי משרד הבריאות ו/או המשרד להגנת הסביבה המאשרות את החיטוי נגד נגיפים ויראליים בהתהוות. מוצרים נגד נגיפים ויראליים עם אישור של הסוכנות להגנת הסביבה - EPA בארה"ב אמורים להיות אפקטיביים נגד נגיף הקורונה וזאת על בסיס נתונים שנאספו לגבי נגיפים אחרים שקשה יותר לחסל. יש למלא אחר הוראות היצרן לשימוש בכל מוצרי הניקוי והחיטוי (למשל ריכוז, שיטת שימוש ומשך מגע, ציוד מגן אישי).

פיתוח מדיניות ונהלים לזיהוי ובידוד מיידיים של אנשים חולים, לפי הצורך

- זיהוי ובידוד מיידיים של אנשים שעלולים להיות מדבקים הינו צעד קריטי בהגנה על העובדים, הלקוחות, המבקרים, ואנשים אחרים במקום העבודה.
- על המעסיקים ליידע ולעודד את העובדים לעדכן את המעסיק ולבצע מעקב עצמי לסמינים ותסמינים של הנגיף אם הם חושדים בחשיפה אפשרית.
- על המעסיקים לפתח מדיניות ונהלים לעובדים שידווחו על חשד להידבקות או חווים תסמינים של הידבקות בנגיף.
- בהתאם לנסיבות, על המעסיקים לפתח מדיניות ונהלים להפסקת עבודה מיידית של העובד וכניסתו לבידוד מידי במידה והפגין סימנים ו/או תסמינים של הנגיף, ולהדריך את העובדים בנוגע ליישומם. יש להעביר אנשים עם פוטנציאל הדבקה למקום המרוחק מהעובדים, הלקוחות, ומבקרים אחרים. על אף שברוב מקומות העבודה אין חדרי בידוד ייעודיים, יש להקצות אזורים עם דלתות שניתנות לסגירה שישמשו בתור חדרי בידוד עד שניתן יהיה להוציא את האנשים שעלולים להיות חולים ממקום העבודה.
- יש לנקוט בצעדים כדי להגביל את ההתפזרות של הפרשות נשימה של אדם שעלול להיות נשא הנגיף. יש לספק מסכת פנים, אם הדבר מתאפשר, ולבקש מהאדם ללבוש את המסכה, אם הוא מסוגל לסבול זאת. הערה: אין לבלבל בין מסכת פנים (הידועה גם כמסכה כירורגית, מסכת מנתחים, או מונחים דומים) המולבשת על המטופל או על אדם חולה אחר לבין ציוד מגן אישי לעובד

להגנת הנשימה; מסכות הפנים נועדו לעצור הפרשות נשימה שעלולות להיות מדבקות במקור (כלומר, באף והפה של אותו אדם).

- אם ניתן, בודדו באמצעות מחסום קבוע (למשל קיר/חדר אחר) או זמני (למשל יריעות פלסטיק)
- אנשים שחשודים כנשאי הנגיף מאנשים שאומתו כנשאים של הנגיף על מנת למנוע את המשך ההתפשטות – במיוחד במקומות עבודה בהם מתבצעים מיון רפואי, טיפול או פעילויות רפואיות.
- הגבלת מספר האנשים שנכנסים לאזורים המבודדים.
- עובדים הנמצאים במגע קרוב (כלומר פחות מ-2 מטר) מאדם חולה, או שנמצאים במגע ממושך/חוזר ונשנה עם אנשים חולים ימוגנו באמצעות אמצעים הנדסיים, נהלים ארגוניים, שיטות עבודה בטוחות, וצידוד מגן אישי. הסעיף הדין בעובדים שפעילותם כרוכה במגע קרוב עם אנשים חולים מפורט בהרחבה בהמשך בסעיפים העוסקים במקומות עבודה ברמת סיכון בינונית וגבוהה או גבוהה מאוד.

פיתוח יישום, הדרכה והסברה למזעור ההתפשטות והגנה על העובד במקום העבודה

- עודדו עובדים חולים באופן פעיל להישאר בבית.
- ודאו שמדיניות ימי המחלה גמישה ומכילה הנחיות לגבי בריאות הציבור והעובדים מודעים למדיניות זו.
- קיימו שיח עם חברות נותנות שרות המספקות למקום העבודה שלכם עובדי קבלן או עובדים זמניים על מנת לוודא שעובדים חולים או חשודים שנדבקו יישארו בבית.
- אל תדרשו אישור מקופת החולים מעובדים החולים במחלה חמורה בדרכי הנשימה על מנת לאמת את מחלתם או את חזרתם לעבודה, שכן יתכן שמרפאות ומתקני קופות החולים עלולים להיות עמוסים מאוד ולא יוכלו לספק מסמכים כאלה בזמן זה.
- שמרו על מדיניות גמישה שתאפשר לעובדים להישאר בבית כדי לטפל בבן משפחה חולה. על המעסיקים להיות מודעים לאפשרות שיותר עובדים ירצו להישאר בבית כדי לטפל בילדים חולים או בבני משפחה חולים אחרים מדרך כלל.
- יש להיערך לכך שעובדים עם בני משפחה חולים כנראה יצטרכו להישאר בבית כדי לטפל בהם. נא לעיין בהנחיות משרד הבריאות לבידוד בבתים ובקהילות מגורים: <https://govextra.gov.il/media/11916/14-days.jpg>
- היו מודעים לדאגות של העובדים בנוגע לשכר, ימי מחלה, חל"ת, הידבקות, בטיחות בעבודה ונושאים אחרים שעשויים לעלות על הפרק במהלך התפרצויות של מחלות מדבקות. ספקו הדרכה, מידע והסברה, זמינים, נגישים, מתאימים לבעלי התפקיד השונים ולעיסוקים, להגנה על הבריאות

ובטיחות העובדים, לרבות שיטות מומלצות לשמירה על ההיגיינה ושימוש בכל אמצעי בקרה במקום העבודה (לרבות ציוד מגן אישי). עובדים המרגישים בטוחים בעבודה נוטים פחות להיעדר מהעבודה ללא צורך.

יישום אמצעי בקרה במקום העבודה

מהנדסי ומומחי בטיחות וגיהות במקום העבודה משתמשים במושג שנקרא "הירארכיה של אמצעי בקרה" על מנת לבחור דרכי פעולה למזעור ומניעת סכנות במקום העבודה. במילים אחרות, הדרך הטובה ביותר למזעור ומניעה של סכנה היא להוציא אותה באופן שיטתי ממקום העבודה, במקום להסתמך על העובדים שיצמצמו את החשיפה שלהם. במהלך התפרצות הנגיף, כאשר לא ניתן למנוע את הסכנה, או לחלף את מקור הסכנה מסביבת העבודה, אמצעי ההגנה האפקטיביים ביותר הם (מסודרים מהאפקטיבי ביותר ועד הפחות אפקטיבי): אמצעי בקרה הנדסיים, אמצעי בקרה מנהליים, שיטות עבודה מומלצות (סוג של אמצעי בקרה מנהלתי), וציוד מגן אישי. קיימים יתרונות וחסרונות לכל סוג של אמצעי בקרה כשלוקחים בחשבון את קלות היישום, האפקטיביות, והעלות. ברוב המקרים, שילוב של אמצעי הבקרה השונים יידרש כדי להגן על העובדים מפני חשיפה לנגיף.

בנוסף לסוגי אמצעי הבקרה שצינו לעיל, ה-CDC מפרסם לעסקים ולעובדים הנחיות ואסטרטגיות מומלצות ליישום במקומות עבודה למניעת הידבקות בנגיף: www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/specific-groups/guidance-business-response.html

המוסד לבטיחות ולגיהות פרסם למעסיק ולעובד מבדק לבחינה עצמית: "האם אתם יודעים איך להתגן מפני קורונה במקום העבודה?":

<https://www.mako.co.il/study-career-career/articles/Article-0709399b9f70171026.htm>

אמצעי בקרה הנדסיים

אמצעי בקרה הנדסיים כוללים הפרדה מלאה (בידוד) של העובדים מסכנות במקום עבודה (תהליכים/מכונות/חומרים וכו'). במקומות עבודה בהם הדבר מתאפשר, אמצעי בקרה אלו מפחיתים את החשיפה לסכנות בלי להסתמך על התנהגות העובדים ויכולים להיות הפתרון החסכוני ביותר ליישום. דוגמאות לאמצעי בקרה הנדסיים עבור הנגיף:

- התקנת מסנני אוויר ביעילות גבוהה.
- הגברת קצב האוורור בסביבת העבודה.
- התקנת חסמים פיזיים, כגון מגיני עיטוש שקופים מפלסטיק.
- התקנת חלון דרכו יימסרו מוצרים לשירות לקוחות.

- אזור מיוחד בלחץ שלילי (תת לחץ) בנסיבות מסוימות, כגון פעולות שמשחררות חלקיקים לאוויר (למשל חדרי בידוד למניעת הידבקות מנגיפים באוויר במוסדות בריאות וחדרי ניתוח לאחר מוות כתוצאה מהנגיף).

אמצעי בקרה מנהלתיים

אמצעי בקרה מנהלתיים דורשים פעולה המבוצעת על ידי העובד או המעסיק. בדרך כלל, אמצעי בקרה מנהלתיים הם שינוי במדיניות או נהלי/הוראות העבודה על מנת להפחית או למזער את החשיפה לסכנה. דוגמאות לאמצעי בקרה מנהלתיים עבור הנגיף:

- עידוד עובדים חולים להישאר בבית.
- צמצום המגע בין עובדים, לקוחות, וצרכנים על ידי החלפת פגישות פנים מול פנים בתקשורת דיגיטלית ויישום עבודה מהבית אם אפשר.
- פיצול ימי עבודה (לדוגמה עובדים שיגיעו בימים ראשון, שלישי וחמישי וקבוצה שניה תגיע בשני, רביעי ושישי) או פיצול מספר העובדים ומעבר לשתי משמרות כדי להפחית את מספר העובדים בו זמנית במקום העבודה בכל רגע נתון, מה שיאפשר להם לשמור על מרחק זה מזה תוך קיום שבוע עבודה מלא במקום העבודה.
- הפסקת נסיעות לא חיוניות למקומות עבודה בחו"ל בהם התפרצויות הנגיף מתמשכות. ניתן להתעדכן באופן קבוע ברמות אזהרות המסע והגבלות שהוציאו המדינות השונות לכניסת זרים למדינה באתר של ה CDC: www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/travelers.
- פיתוח תוכניות תקשורת לשעת חירום, לרבות פורום למענה לדאגות העובדים ותקשורת דיגיטלית (מייל/ואטסאפ/טלגרם/זום וכו'), אם ניתן.
- מידע עדכני והדרכות לעובדים בנוגע לגורמי הסיכון של הנגיף, דרכים למזער הידבקות (למשל כללי התנהגות בנוגע לשיעול וטיפול בצידוד מגן אישי).
- הדרכת עובדים שזקוקים לצידוד וביגוד מגן אישי, איך ללבוש נכון/להשתמש, ולהסיר את האמצעים בצורה נכונה. חומרי ההדרכה יהיו נגישים, קלים להבנה, בשפה וברמת האוריינות המתאימה לכל העובדים.

שיטות עבודה מומלצות

שיטות עבודה מומלצות הן סוג של אמצעי בקרה מנהלתיים הכוללים נהלים/הוראות לעבודה בטוחה ונכונה המשמשים להפחתת משך, תדירות, או העוצמה של החשיפה לסכנה. דוגמאות לשיטות עבודה מומלצות עבור הנגיף:

- אספקת אמצעים וסביבת עבודה שמקדמים היגיינה אישית. למשל, אספקת ממחטות, פחים ללא מגע, סבון לידיים, ג'ל חיטוי על בסיס אלקוהול המכיל לפחות 70% אלקוהול, חומרי חיטוי, ומגבות חד-פעמיות עבור העובדים לניקוי משטחי העבודה שלהם.
- דרישה לשטיפת ידיים או שימוש בג'ל על בסיס אלקוהול באופן קבוע. על העובדים לשטוף ידיים תמיד כשהן מלוכלכות ולאחר הסרת כל ציוד מגן אישי.
- תליית שלטים המורים על שטיפת ידיים בחדרי שירותים.

ציוד מגן אישי

בזמן שאמצעי בקרה הנדסיים ומנהלתיים נחשבים לאפקטיביים יותר בצמצום החשיפה לנגיף, יתכן שיהיה צורך להשתמש גם בציוד מגן אישי למניעת חשיפות מסוימות. בעוד שימוש נכון בציוד מגן אישי יכול לעזור למנוע חשיפות מסוימות, הוא לא בא במקום אסטרטגיות מניעה אחרות.

דוגמאות לציוד מגן אישי: כפפות, משקפי מגן, מגיני פנים, מסכות פנים, ומסכות סינון אוויר, לפי הצורך. במהלך התפרצות של מחלה מדבקת, כגון נגיף הקורונה, ההמלצות על ציוד מגן אישי עבור עובדים במקצועות שונים, או המבצעים משימות שונות בעבודה, עשויות להשתנות בהתאם להערכות סיכונים עדכניות ומידע על האפקטיביות של ציוד המגן האישי במניעת ההתפשטות של הנגיף. על המעסיקים לבקר באתרים של [המוסד לבטיחות ולגיהות](#), [משרד הבריאות](#) או האתרים בארה"ב של [OSHA](#) ו-[CDC](#) לעדכונים שוטפים בנוגע להמלצות על ציוד מגן אישי.

את כל סוגי ציוד המגן האישי יש:

- לבחור על בסיס הסכנה לעובד.
- להתאים ולבצע התאמה מחדש באופן תקופתי, לפי העניין (למשל מסכות סינון אוויר).
- ללבוש באופן עקבי ונכון בעת הצורך.
- לבדוק, לתחזק, ולהחליף באופן קבוע לפי הצורך.
- להסיר, לנקות, ולאחסן או להשליך בצורה נכונה, לפי העניין, על מנת למנוע הידבקות, הדבקה של אחרים, או זיהום הסביבה.

המעסיקים מחוייבים לספק לעובדיהם את הציוד המגן האישי שנדרש כדי לשמור עליהם בעת ביצוע העבודה. סוגי ציוד המגן האישי הנדרש בעת התפרצות נגיף הקורונה יהיו מבוססים על סיכון ההידבקות ב-SARS-CoV-2 בעת עבודה ועל מטלות עבודה שעלולות להוביל לחשיפה.

ישנם עובדים אשר נדרשים להשתמש במסכות מאושרות, לרבות אלו הנמצאים בטווח של עד-2 מטר מאנשים הידועים או חשודים כי נדבקו בנגיף ואלו המבצעים הליכים יוצרי אווירוסולים:

- יש להשתמש במסכות סינון אוויר מסוג N95 (רמת יעילות סינון מינימלית של 95%) עם אישור של המכון הלאומי לבטיחות ובריאות תעסוקתית (NIOSH) או פריט טוב יותר. בהקשר של תוכנית הגנת נשימה מקיפה וכתובה הכוללת מדידות, הדרכות, ובדיקות רפואיות. ניתן לעיין בתקן הגנת הנשימה של OSHA, 29 CFR 1910.134, בכתובת:

<https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.134>

מסכת סינון אוויר מקבילה ל-N95 בהתאם לתקן האירופאי - EN149 לנשמיות וגם לתקן ישראלי - ת"י 4360 חלק 18 הינה מסכה FFP2 המספקת לעובד הגנה מפני העברה טיפית ודרך האוויר. כאשר לא ניתן להשיג מסכות סינון אוויר חד-פעמיות מסוג N95 או FFP2, יש לשקול להשתמש במסכות אחרות המספקות הגנה רבה יותר ומשפרות את נוחות העובדים. סוגים מקובלים אחרים של מסכות כוללים את הבאים: מסכות סינון אוויר ביעילות סינון זהה מסוג R95/P95. התקני הסינון ובכלל זה נשמיות ומסננים מסוגים בהתאם לעמידותם לסינון אירוסול של שמן: משמעות האותיות P, R, N:

(1) N - לא עמיד לשמן - N - Non Resistant to Oil

(2) R - עמיד לשמן, מיועד לשימוש חד פעמי - R - Oil to Resistant

(3) P - עמיד לשמן, מיועד לשימוש רב פעמי - P - Proof Oil

אפשרות נוספת הינה להשתמש במסכות עם רמת יעילות סינון (Filtration Efficiency Level) גבוהה יותר N/R/P99 (רמת יעילות סינון מינימלית של 99%), או N/R/100 (רמת יעילות סינון מינימלית של 99.97%). מסכת סינון אוויר מקבילה ל-N99 או N100 בהתאם לתקן האירופאי - EN149 לנשמיות וגם לתקן ישראלי - ת"י 4360 חלק 18 הינה מסכה FFP3 המספקת לעובד הגנה מפני העברה טיפית ודרך האוויר.

- מסכות טיהור אוויר אלסטומריות (למשל חצי פנים או כל הפנים) עם המסננים או המחסניות המתאימים (תקן אירופאי למסכות חצי פנים (פה-אף) - EN140, תקן ישראלי - ת"י 4360 חלק 9; תקן אירופאי למסכות פנים מלאות - EN136, תקן ישראלי - ת"י 4360 חלק 5).

- מסכת טיהור אוויר עם מפוח (PAPR) ומסנן בעל כושר סינון גבוה (HEPA); או מסכת קו אוויר (SAR). נא לעיין בהנחיות של ה-NIOSH/CDC למיטוב אספקת המסכות בכתובת:

www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/respirators-strategy

- מומלץ לשקול להשתמש במסכות מסוג PAPR או SAR, המציעות יותר הגנה ממסכות פנים, לכל פעולה או הליך בעבודה הצפוי לשחרר חלקיקים לאוויר (למשל הליכים שגורמים לשיעול, טיפול)

שיניים מסוימים, איסוף דגימות פולשני, ריקון פיפטות, ניעור או ערבול מבחנות, מילוי מזרק, צנטריפוגה).

- השתמשו במסכה כירורגית מסוג N95 כאשר יש צורך להגן על דרכי הנשימה ולהימנע מטיפות דם ונוזלי גוף.

- ניתן גם לשים מגן פנים על גבי המסכה על מנת למנוע זיהום בצובר של המסכה. מסכות מסוימות שמגיעות עם בליטות קדמיות (בסגנון מקור ברווז) עלולות להקשות על לבישתן מתחת למגן פנים. ודאו שמגן הפנים לא חוסם את זרימת האוויר למסכה.

- יש לקחת בחשבון גורמים כגון תפקוד, התאמה, יכולת טיהור, השלכה כפסולת, ועלות. OSHA מספק מידע בסיסי באמצעים דיגיטליים בכל הנוגע למסכות סינון אוויר כגון דרישות רפואיות, תחזוקה וטיפול, מדידות, תוכניות כתובות להגנה על דרכי הנשימה, ושימוש מרצון במסכות סינון אוויר, מעסיקים שיכנסו לאתר עשויים להפיק תועלת בחומרים ובמידע הקיים לביצוע הדרכות לעובדים בכתובת: <https://www.osha.gov/SLTC/etools/respiratory/> כמו כן, ניתן גם להיכנס לאתר ולעיין בהדרכות שפותחו על ידי NIOSH בנושא מסכות סינון אוויר בכתובת: www.cdc.gov/niosh/topics/respirators

- בעת העברת הדרכות בנושא מסכות סינון אוויר יש להתמקד בבחירת המסכה והתאמתה, שימוש נכון (לרבות לבישה והסרה), השלכה נכונה כפסולת או חיטוי, בדיקה לאיתור נזקים, תחזוקה, יתרונות, חסרונות והמגבלות של הצידוד להגנה על דרכי הנשימה. פרטים נוספים ניתן למצוא באתר: <https://www.osha.gov/SLTC/respiratoryprotection/>

- בבחירת סוג מסכת סינון אוויר מתאימה יש לקחת בחשבון את סוג החשיפה ודפוס התפשטות הנגיף. ניתן לעיין ב-"מדריך לבחירת מסכה לסינון אוויר" של NIOSH בכתובת: <https://www.cdc.gov/niosh/docs/2005-100/default.html> או ב-"הדרכה מקוונת להגנה על דרכי הנשימה" של OSHA בכתובת: <https://www.osha.gov/SLTC/respiratoryprotection/>

תקנות ישראליות ותקנות OSHA בארה"ב לצידוד מיגון אישי

בישראל תקנות הבטיחות בעבודה (צידוד מגן אישי), התשנ"ז-1997 סעיף 2. – מניעת סיכונים: "מקום עבודה שלא ניתן למנוע בו סיכונים בטיחותיים על ידי בניה או התקנה, חייב מעביד, לשם מניעת סיכונים בטיחות לעובד, לספק לו צידוד מגן אישי כמפורט בתקנות אלה" ראה: https://www.nevo.co.il/law/html/law01/051_056.htm

התקנים של OSHA לצידוד מיגון אישי מסייעים כדי להגן על עובדים מפני חשיפה והידבקות בנגיף.

על אף שאין תקנים ספציפיים של OSHA המתייחסים לחשיפה לנגיף הקורונה, חלק מהדרישות של OSHA עשויות לחול על מנת למנוע חשיפה תעסוקתית לנגיף. בין התקנים הרלוונטיים ביותר:

- התקנים של OSHA לצידוד מגן אישי (בתעשייה כללית, 29 CFR 1910 תת-חלק I), אשר דורשים שימוש בכפפות, הגנה על העיניים והפנים, והגנה על דרכי הנשימה. ראו:

https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910#1910_Subpart_I

- כשיש צורך במסכות סינון אוויר להגנה על העובדים או במקום בהם המעסיקים דורשים שימוש במסכות סינון אוויר, העובדים נדרשים ליישם תוכנית מקיפה להגנה על דרכי הנשימה בהתאם

לתקן ההגנה על דרכי הנשימה (29 CFR 1910.134). ראו: [https://www.osha.gov/laws-](https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.134)

[regs/regulations/standardnumber/1910/1910.134](https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.134)

- תקן הפתוגנים הנישאים בדם של OSHA (29 CFR 1910.1030) חל על חשיפה תעסוקתית לדם אנושי וחומרים אחרים עם פוטנציאל הדבקה שבדרך כלל לא כוללים הפרשות מדרכי הנשימה שעלולות להעביר את הנגיף. עם זאת, ההוראות של התקן מציעות מסגרת שעשויה לעזור להתגבר על חלק מהמקורות ההדבקה של הנגיף, לרבות חשיפה לנוזלי גוף (למשל, הפרשות מדרכי הנשימה) שלא נכללים בתקן. ראו: [https://www.osha.gov/laws-](https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1030)

[regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1030](https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1030)

דף האינטרנט של OSHA בנושא נגיף הקורונה מספק מידע נוסף בנוגע לתקנים והדרישות של OSHA, דרישות שמירת רשומות וקריטריונים לתיעוד פציעות/מחלות, ויישומים של תקנים הקשורים לחיטוי והסברת הסיכונים הקשורים לכימיקלים מסוכנים שעלולים להיות בחומרי חיטוי ועיקור נפוצים. ראו:

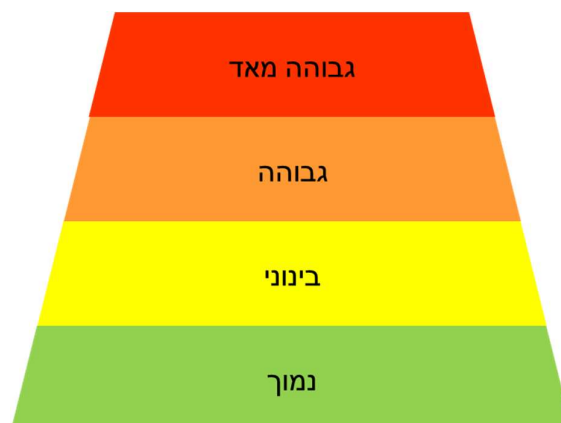
<https://www.osha.gov/SLTC/covid-19/standards.html>

סיווג חשיפת עובדים לנגיף הקורונה

הסיכון שעובדים ייחשפו בעבודה לנגיף במהלך התפרצות נע בין גבוה מאוד לגבוה, בינוני, או נמוך. רמת הסיכון תלויה בין היתר בסוג התעשייה, הצורך במגע בטווח של עד-2 מטר עם אנשים שאובחנו, או חשודים כנגועים בנגיף, או הדרישה למגע חוזר או ממושך עם אנשים שאובחנו, או חשודים כנגועים בנגיף. על מנת לעזור לעובדים לקבוע באילו אמצעי זהירות יש לנקוט, OSHA מחלק את המשימות בעבודה לארבע רמות סיכון לחשיפה: סיכון גבוה מאוד, גבוה, בינוני ונמוך. פירמידת הסיכון התעסוקתית מראה את ארבע רמות הסיכון לחשיפה בצורת פירמידה המייצגת את התפלגות הסיכון. רוב העובדים כנראה יוגדרו כבעלי סיכון נמוך או סיכון בינוני לחשיפה.

פירמידת סיכון תעסוקתי עבור נגיף הקורונה

סיכון חשיפה גבוה מאוד

עבודות בסיכון חשיפה גבוה מאוד הן כאלה שיש בהן פוטנציאל גבוה לחשיפה למקורות מוצהרים או נחשדים של הנגיף בזמן הליכים רפואיים, לאחר המוות או במעבדה. עובדים בקטגוריה זו כוללים:

- עובדי מערכת הבריאות (כגון רופאים, אחיות, רופאי שיניים, פרמדיקים, חובשים) המבצעים פעולות שמשחררות חלקיקים לאוויר (כגון פתיחת נתיב אויר, הליכי זירוז שיעול, ברונכוסקופיה, טיפולי ובדיקות שיניים, או איסוף דגימות פולשני על אנשים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה).
- עובדים במערכת הבריאות או במעבדה שאוספים או מטפלים בדגימות מאנשים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה (הוצאת תרביות מאנשים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה).
- עובדים בחדר מתים שמבצעים נתיחות, אשר בדרך כלל כרוכות בפעולות שמשחררות חלקיקים לאוויר, על גופות של אנשים שאובחנו או שהיו חשודים כנשאי קורונה בזמן מותם.

סיכון חשיפה גבוה

עבודות בסיכון חשיפה גבוה הן כאלה שיש בהן פוטנציאל גבוה לחשיפה למקורות מוצהרים או נחשדים של נגיף הקורונה. עובדים בקטגוריה זו כוללים:

- צוות האספקה והתמיכה של מערכת הבריאות (למשל רופאים, אחיות, ועובדי בית חולים אחרים שמוכרחים להיכנס לחדרי המטופלים) שנחשף לאנשים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה. (הערה: כשעובדים כאלה מבצעים פעולות שמשחררות חלקיקים לאוויר, סיכון החשיפה שלהם הופך מסיכון גבוה לסיכון גבוה מאוד).

- עובדי הובלה רפואית (למשל מפעילי אמבולנס) המובילים אנשים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה בכלי רכב סגורים.
- עובדים בחדר המתים המעורבים בהכנה (למשל לקבורה) של גופות של אנשים שאובחנו או שהיו חשודים כחולי קורונה בזמן מותם.

סיכון חשיפה בינוני

עבודות בסיכון חשיפה בינוני הן כאלה שמצריכות מגע תדיר ו/או קרוב (עד-2 מטר) עם אנשים שעלולים להידבק בנגיף אך אינם ידועים או חשודים כחולי או נשאי נגיף הקורונה. באזורים ללא הדבקה מתמשכת בקהילה, עובדים בקבוצת סיכון זו עשויים לבוא במגע תדיר עם נוסעים שאולי חוזרים מחו"ל מאזורים בהם נגיף הקורונה התפשט באופן נרחב. באזורים בהם יש הדבקה מתמשכת בקהילה, עובדים בקטגוריה זו עלולים לבוא במגע עם הציבור הרחב (למשל בבתי ספר, סביבות עבודה צפופות, וחנויות עם תעבורה גבוהה).

סיכון חשיפה נמוך

עבודות בסיכון חשיפה נמוך הן כאלה שלא מצריכות מגע עם אנשים שאובחנו או שהיו חשודים כנשאי נגיף הקורונה או במגע קרוב (עד-2 מטר) עם הציבור הרחב. עובדים בקטגוריה זו באים במגע מינימלי עם הציבור ועם עובדים אחרים במהלך עבודתם.

עבודות בסיכון חשיפה נמוך - מה נדרש לעשות כדי להגן על העובדים

במקום עבודה שבו העובדים לא באים במגע תדיר עם הציבור הרחב, על המעסיק לפעול לפי ההנחיות של "צעדים שכל מעסיק יכול לנקוט על מנת להפחית את סיכון החשיפה של העובדים לנגיף הקורונה" המופיע בעמוד 4 בחוברת זו וליישם את אמצעי הבקרה המתוארים בחלק זה.

אמצעי בקרה הנדסיים

אמצעי בקרה הנדסיים נוספים על אלו שמשתמשים בהם לא מומלצים עבור עובדים בקבוצת סיכון זו של חשיפה נמוכה. על המעסיק להבטיח שאמצעי הבקרה הנדסיים, אם יש כאלו, המשמשים להגנה על העובדים מסכנות אחרות בעבודה, ימשיכו לתפקד כמתוכנן.

אמצעי בקרה מנהלתיים

- יש לעקוב אחר ההמלצות וההנחיות של משרד הבריאות בנוגע לנגיף הקורונה ולהבטיח שלעובדים תהיה גישה למידע זה. לבקר באופן קבוע באתר של ה-CDC בנושא קורונה:

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov>

- לשתף פעולה עם העובדים ולייעד אמצעים אפקטיביים להעברת מידע חשוב אודות הקורונה

ציוד מגן אישי

ציוד מגן אישי נוסף לא מומלץ עבור עובדים בקבוצת סיכון זו של חשיפה נמוכה. על העובדים להמשיך להשתמש בציוד מגן אישי שהיו משתמשים בו עבור משימות אחרות, אם בכלל.

עבודות בסיכון חשיפה בינוני - מה נדרש לעשות כדי להגן על העובדים

במקום עבודה שבו עובדים נמצאים בסיכון חשיפה בינוני, על המעסיק לפעול לפי ההנחיות של "צעדים שכל המעסיק יכול לנקוט על מנת להפחית את סיכון החשיפה של העובדים לנגיף הקורונה" בעמוד 4 בחוברת זו וליישם את אמצעי הבקרה המתוארים בחלק זה.

אמצעי בקרה הנדסיים

- להתקין מחסומים פיזיים, כגון מגיני עיטוש שקופים מפלסטיק, היכן שאפשר.

אמצעי בקרה מנהלתיים

- לשקול להציע מסכות פנים לעובדים ולקוחות חולים על מנת למנוע התפשטות של הפרשות נשימה עד שיוכלו לעזוב את מקום העבודה (כלומר כדי לעבור בדיקה/טיפול רפואי או כדי לחזור הביתה). במקרה של מחסור במסכות, ניתן להשתמש במגן פנים רב-פעמי שאפשר לחטא כדי להתגונן מפני העברת טיפות. ראו את הנחיות ה-NIOSH/CDC ליעול אספקת המסכות בכתובת: www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/respirators-strategy
- ליידע את הלקוחות לגבי התסמינים של הקורונה ולבקש מלקוחות חולים לצמצם את המגע עם העובדים עד שיבראו, כגון על ידי תליית שלטים בנוגע לקורונה בחנויות שיתכן שלקוחות חולים ביקרו בהן (למשל בתי מרקחת), או לכלול מידע על הקורונה בהודעות אוטומטיות שנשלחות כשמרשמים מוכנים לאיסוף.
- הגבילו את הגישה של הלקוחות ושל הציבור למקום העבודה, או הגבילו את הגישה רק לאזורים מסוימים במקום העבודה (לדוגמא, במקום להיכנס לתוך החנות קבלו הזמנה ובצעו את המסירה ללקוח בדלפק בכניסה לחנות).
- חישובו על דרכים לצמצום מגע פנים מול פנים (למשל עמדות חלוקה עם חלונות למסירת מוצרים ופריטים דרכם, תקשורת באמצעות הטלפון/מייל/וידאו צ'ט, עבודה מהבית).

- פרסמו הודעה על מענה רפואי (במקום עבודה שקיים) לעובדים (למשל, אחות/רופא במקום העבודה).

ציוד מגן אישי (PPE)

כשבחרים ציין מגן אישי, יש לקחת בחשבון גורמים כגון תפקוד, התאמה, יכולת טיהור, השלכה לפסולת, ועלות. לפעמים, כשצריך להשתמש בציוד מגן שוב ושוב למשך תקופה ארוכה, ציוד מגן אישי מהסוג היקר והעמיד יותר יהיה זול יותר מציוד מגן אישי חד-פעמי. על כל מעסיק לבחור את השילוב של ציוד מגן אישי שיגן על העובדים בהתאם לעיסוקו הספציפי.

עובדים בסיכון חשיפה בינוני עשויים להידרש ללבוש מספר אמצעי מיגון כגון כפפות, חלוק, מסכת פנים, ו/או מגן פנים או משקפי מגן. מכלולי ציוד המגן האישי לעובדים בסיכון חשיפה בינוני משתנים בהתאם לסוג העבודה, תוצאות הערכת הסיכונים של המעסיק, וסוגי החשיפות שהעובדים נחשפים אליהן בעבודה.

במקרים נדירים שדורשים מעובדים בקטגוריית סיכון זו להשתמש במסכות סינון אוויר, יש לעיין בחלק שעוסק בציוד מגן אישי בעמודים 9-11 בחוברת זו, אשר מספק מידע מפורט יותר בנוגע למסכות סינון אוויר. למידע עדכני יותר, בקרו באתר של OSHA בנושא קורונה:

<https://www.osha.gov/SLTC/covid-19/>

עבודות בסיכון חשיפה גבוה או גבוה מאוד - מה נדרש לעשות כדי להגן על העובדים

במקומות עבודה בהם העובדים נמצאים בסיכון חשיפה גבוה או גבוה מאוד, על המעסיק לפעול לפי ההנחיות של "צעדים שכל מעסיק יכול לנקוט על מנת להפחית את סיכון החשיפה של העובדים לנגיף

הקורונה" בעמוד 4 בחוברת זו וליישם את אמצעי הבקרה המתוארים בחלק זה.

אמצעי בקרה הנדסיים

- לדאוג להתקנה ולתחזוקה נכונה של מערכות מתאימות לטיפול באוויר במתקנים של מוסדות בריאות. ראו "הנחיות לבקרה של זיהום סביבתי

עבודות בסיכון חשיפה גבוה הן כאלה שיש בהן פוטנציאל גבוה לחשיפה למקורות מוצהרים או נחשדים של נגיף הקורונה.

עבודות בסיכון חשיפה גבוה מאוד הן כאלה שיש בהן פוטנציאל גבוה לחשיפה למקורות מוצהרים או נחשדים של נגיף הקורונה בזמן הליכים רפואיים, לאחר המוות או במעבדה אשר משחררים חלקיקים לאוויר או איסוף/טיפול בדגימות.

www.osh.org.il

במתקני בריאות" להמלצות נוספות בנוגע למערכות טיפול באוויר בכתובת:

www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/rr5210a1.htm

ה-CDC ממליץ שמטופלים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה (כלומר אנשים תחת בדיקה) יושמו בחדר בידוד נגד זיהומים נישאים באוויר (AIIR), אם יש כזה.

השתמשו בחדרי בידוד, אם יש כאלה, לביצוע פעולות שמשחררות חלקיקים לאוויר על מטופלים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה. עבור פעולות לאחר המוות, השתמשו בחדרי נתיחה או במתקני בידוד דומים בעת ביצוע פעולות שמשחררות חלקיקים לאוויר על גופות של אנשים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה בזמן מותם. עיינו בהנחיות של ה-CDC עבור פעולות שלאחר המוות בכתובת: www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/guidance-postmortem-specimens.html. OSHA מספק גם הנחיות לגבי פעילויות שלאחר המוות באתר שלהם בנושא קורונה: <https://www.osha.gov/SLTC/covid-19/>.

הקפידו על אמצעי זהירות מיוחדים המיוחסים לרמת בטיחות ביולוגית-3 (Bio Safety Level-3) (BL-3)) בעת הטיפול בדגימות של מטופלים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה. למידע נוסף על רמות בטיחות ביולוגית, עיינו באתר המוסד לבטיחות ולגיהות דף בטיחות ובריאות ביולוגית, בכתובת: https://www.osh.org.il/heb/Prof/bio_page/define/ או באתר ה-CDC דף מידע בנושא "בטיחות ביולוגית במעבדות מיקרוביולוגיה וביורפואיות" בכתובת: www.cdc.gov/biosafety/publications/bmbl5.

אמצעי בקרה מנהלתיים

אם אתם עובדים במתקן בריאות, יש לפעול לפי ההנחיות והתקנים הקיימים של המתקן לזיהוי ובידוד אנשים נגועים על מנת להגן על העובדים.

- יש לפתח וליישם מדיניות שמצמצמת את החשיפה, למשל לרכז את חולי הקורונה אם אין אפשרות לפיזור בחדרים בודדים.
- תלו שלטים המבקשים מהמטופלים ובני המשפחה שלהם לדווח באופן מיידי על תסמינים של מחלה בדרכי הנשימה עם הגעתם למתקן הבריאות ולהשתמש במסכות פנים חד-פעמיות.
- שקלו להציע מעקב רפואי מוגבר לעובדים במהלך התפרצויות נגיף הקורונה.
- ספקו לכל העובדים את המידע וההדרכות הרלוונטיים בדבר הסיכונים בביצוע תפקידם ובדגש על מניעת הידבקות בנגיף הקורונה, לרבות הדרכה ראשונית וריענון תדיר להדרכה לאור הסיכונים והמידע החדש המתקבל.

- ודאו שיש תמיכה פסיכולוגית והתנהגותית כדי לטפל בלחצים ופחדים של העובדים. ניתן למצוא באתר משרד הבריאות בכתובת: <https://govextra.gov.il/ministry-of-health/corona/corona-virus/healthy-routine/>

שיטות עבודה מומלצות

ספקו מוצרי חיתוי המבוססים על אלוהול ומכילים לפחות 70% אלוהול לעובדים בצוותי חירום ולאנשי צוות חיוניים אחרים שעלולים להיחשף תוך כדי עבודה מחוץ למתקנים הקבועים כדי לבצע חיתוי בשטח.

ציוד מגן אישי (PPE)

רוב העובדים בסיכון חשיפה גבוהה או גבוה מאוד יצטרכו כנראה ללבוש כפפות, חלוק, מסכת פנים, מגן פנים או משקפי מגן, ומסכת פנים או מסכת סינון אוויר, כתלות במטלות העבודה וסיכוני החשיפה שלהם.

אנשים שעובדים קרוב (במגע או במרחק של עד-2 מטר) למטופלים שאובחנו או שחשודים כחולי קורונה צריכים ללבוש מסכות סינון אוויר. במקרים כאלה, יש לעיין בחלק העוסק בציוד מגן אישי בעמודים 9-13 של חוברת זו, אשר מספק מידע מפורט יותר בנוגע למסכות סינון אוויר. למידע עדכני יותר, בקרו בעמוד באתר של OSHA בנושא קורונה: <https://www.osha.gov/SLTC/covid-19/>.

מכלולי ציוד מגן אישי עשויים להשתנות, במיוחד עבור עובדים במעבדות ו/או חדרי מתים הזקוקים להגנה נוספת נגד מגע בדם, נוזלי גוף, כימיקלים, וחומרים אחרים שעובדים אלו עלולים להיות חשופים אליהם. ציוד מגן נוסף יכול לכלול חלוק רפואי/מנתחים, סרבלים עמידים בנוזלים, סינרים, או ביגוד מגן חד-פעמי או רב-פעמי אחר. על החלוקים להיות גדולים מספיק כדי לכסות את האזורים שזקוקים להגנה. OSHA עשויה לספק הנחיות עדכניות יותר בנוגע לשימוש בציוד מגן אישי באתר: <https://www.osha.gov/SLTC/covid-19/>

הערה: עובדים שמשליכים ציוד מגן אישי ופסולת מדבקת אחרת נדרשים לעבור הדרכה ולקבל את הציוד המגן האישי המתאים.

עמוד האינטרנט של ה-CDC בנושא "הידבקות הקשורות לשירותי בריאות" (www.cdc.gov/hai) מספק מידע נוסף בנוגע לבקרת זיהומים במתקני בריאות.

עובדים שגרים בחו"ל או בנסיעות עבודה בעולם

מקום עבודה שחלק מעובדיו עובדים ומתגוררים בחו"ל או נמצאים בנסיעות עסקיות בעולם צריכים לעיין בחלק העוסק בנושא "נוסעים עסקיים" בעמוד האינטרנט של OSHA בנושא קורונה: <https://www.osha.gov/SLTC/covid-19/>, אשר מספק גם קישורים לעדכונים האחרונים בנושא:

- אזהרות מסע של ה-CDC: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/travelers/>
- אזהרות מסע של משרד החוץ: <http://www.nsc.gov.il/he/Travel-Warnings/Pages/allwarnings.aspx>

על המעסיק להודיע לעובדים שמשרד החוץ/בריאות לא יכולים לספק תרופות או אספקה לאזרחים ישראלים שגרים מחוץ למדינה, אפילו במקרה של התפרצות קורונה.

לאור שינויים בתנאי התפרצות נגיף הקורונה, כניסה ויציאה ממדינות עלולה להפוך לבלתי אפשרית, לא בטוחה, או לא מומלצת מבחינה רפואית. כמו כן, ממשלות עשויות להגיב להתפשטות נגיף הקורונה על ידי אכיפת אמצעי בריאות ציבורית שמגבילים נסיעות מקומיות ובינלאומיות, ובכך להגביל אף יותר את יכולת ממשלת ישראל לסייע לישראלים במדינות אלה. חשוב שהמעסיק והעובדים יתכננו בהתאם, שכן יתכן שאמצעים אלה ייושמו במהירות רבה במקרה של החמרה במצב באזורים מסוימים.

ניתן למצוא מידע נוסף בנושא תכנון המענה לנגיף הקורונה לעובדים הגרים או הנמצאים בחו"ל ונוסעים בעולם באתר: www.cdc.gov/travel.

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

www.osh.org.il

ביבליוגרפיה

אמצעי מיגון נשימתי בפני נגיפים סקירת טכנולוגיות, משרד הביטחון/אגף תובל/יחידת תבונה 2020
אתר משרד הבריאות להתמודדות עם נגיף הקורונה:

<https://govextra.gov.il/ministry-of-health/corona/corona-virus/>

המוסד לבטיחות לגיהות:

<https://www.osh.org.il/heb/main/>

הנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש:

https://www.health.gov.il/Subjects/disease/corona/Documents/coronavirus_med_guidelines.pdf

מדריך למזעור ומניעת הידבקות בנגיף הקורונה Covid-19 במקום העבודה - OSHA 3990-03
2020:

<https://www.osha.gov/Publications/OSHA3990.pdf>

מידע על נגיף הקורונה באתר-CDC המרכז לבקרת מחלות האמריקאי:

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/index.html>